

Rupsenkoning

Op 14 oktober werden we ontvangen bij het bedrijf van Henry Kuppen te Mill. Dit bedrijf is gespecialiseerd in ziekte-/plaagbestrijding, het kweken van leibomen en alle facetten van de boomverzorging. Henry hield een presentatie over aantastingen en plagen. Aansluitend vertelde Joost Verhagen over de resultaten van zijn proeven bij de kastanjebloedingsziekte.

DOOR GABY KLEUVER

Biologische middelen

Er wordt bij Kuppen Boomverzorging voornamelijk met biologische middelen gewerkt. Altijd wordt vooraf een risicobeoordeling gemaakt, de noodzaak van bestrijden is namelijk niet altijd aanwezig. Wezenlijk onderdeel van een succesvolle bestrijding is de monitoring van het aantal insecten. Dát bepaalt het optimale ingrijpmoment. Tijdens zijn voordracht belichtte Henry diverse ziekten en plagen die in het openbaar groen in 2006 tot problemen hebben geleid.

Vuurwants

Dit kleine kevertje met een rood-zwart pantser gaat altijd in een grote groep in bomen zitten, bij voorkeur in lindes. De kevertjes leveren geen

problemen op voor de gezondheid van de boom. Het wordt pas problematisch als de vuurwantsen overwinteren en huizen in trekken. Dit gebeurde bijvoorbeeld op een locatie waar overlast ontstond doordat de insecten massaal in woningen trokken, en onder andere in een wieg kropen. In de straat stonden lindes en er was een speelveld met een tempex bodemfundering, die een ideale (want lekker warme) overwinteringsplaats voor deze beestjes bleek.

Bladluis

De boom zelf ondervindt weinig hinder van de bladluis, maar het probleem zijn de afscheiding en de roetdauwschimmel die op de directe omgeving ontstaat. De bladluis ge-

bruikt stikstof uit het opgezogen bladvocht. De overige suikers – meer dan 95% – scheidt de bladluis uit, en dát veroorzaakt de overlast. Afgelopen jaar was geen bladluizenjaar door de extreme weersomstandigheden in de zomer, waarbij het in juli te heet was en in augustus te nat en koud.

Neemboom maakt steriele luizen

Vanaf 2007 is voor de bestrijding van bladluis het biologische middel Neemazal-T/S beschikbaar, dat gewonnen wordt van de neemboom (*Azadirachta indica*). Het middel wordt toegepast op het blad van de bomen. Het heeft deels een contactwerking, maar werkt toch voornamelijk systemisch, waarbij de

< Henry kweekt ook cilindrische zuilen. Hier legt hij uit dat deze essen op een meter hoogte geknot zijn en met vier hoofdtakken verder groeien.

^ KPB'ers laten zich niet leiden. Hier staan ze verspreid over de kwekerij van Henry en bekijken de leilinden, leiperen, leikastanjes en leizilveresdoorns.

bladluizen het middel binnenkrijgen door blad aan te prikken en bladvocht op te zuigen. De luizen worden hierdoor steriel. Op *Pyrus communis* (peer) kan bladschade ontstaan. Uit proeven op *Pyrus calleryana* 'Chanticleer' is echter geen gewasgevoeligheid gebleken.

Eikenprocessierups

Deze vormt geen bedreiging voor bomen, maar vormt een volksgezondheidsprobleem. Er kunnen bij mensen en dieren grote irritaties en pseudoallergische reacties ontstaan. Het afgelopen jaar waren er veel kleine nesten, vermoedelijk door het koude en vochtige voorjaar. Ondanks de minder gunstige omstandigheden neemt het aantal locaties steeds verder toe en rukt het gebied naar het noorden op. Bij voldoende aantasting wordt *Bacillus thuringiensis* ingezet. Het middel wordt via bladvraat opgenomen en perforereert het maagdarmpkanaal. Henry stelde dat de weersomstandigheden in het komende seizoen bepalen hoe groot de overlast zal zijn. Hij voorspelde bij gunstige weersomstandigheden en onvoldoende adequaat ingrijpen binnen twee jaar een landelijk probleem.

Wilgenhoutrups

Deze rups wordt niet alleen gevonden bij wilgen; ook in eiken kan de wilgenhoutrups, onder gunstige omstandigheden, in het stadium van rups verkeren.

Massariaziekte

Vanuit Duitsland is Henry in contact gekomen met de Duitse plantenziektekundige dienst. Deze wees hem op de 'Massaria Krankheit', die momenteel in een aantal Duitse steden tot spontane taksterfte en de daarmee gepaarde problemen heeft geleid. In de KPB Nieuwsbrief nummer 27 werd deze nieuwe massariaziekte bij platanen (*Splachnonema platani*) ook gemeld. Het betreft een schimmel die op 40- tot 70-jarige platanen voorkomt, en die in omvang lijkt toe te nemen.

De massariaziekte heeft de volgende kenmerken:

- in de binnenkroon sterven binnen een paar weken takken tot wel 15 cm diameter af (witrot);
- meer dan 50% van de bast schilfert af, maar het blad blijft zitten;
- de bast verkleurt roze;
- de takken breken kortvezelig af; en
- de kern van de tak verkleurt bruin.

Kastanjemineermot

Bij de bestrijding van paardekastanjemineermotten wordt een eiwit ingezet dat als bladbemester wordt toegepast. Het blijkt dat van nature harpine in de boom wordt aangemaakt. Dit kan zich opdelen in jasmonzuur als een boom wordt aangetast door micro-organismen zoals bacteriën en virussen. Als de boom door insecten wordt aangetast ontstaat er salicylzuur, dat ervoor zorgt dat de boom minder prettig smaakt en dat de insecten verdrijft. Het toevoegen van harpine levert positieve resultaten op, waarna nog slechts beperkte aantasting van de kastanjemineermot wordt waargenomen. Bij de bestrijding van de kastanjemineermot is het belangrijk om gevallen blad op te ruimen. Hierin overwinteren namelijk de poppen die voor de eerste generaties in het voorjaar zorgen.

Meldingen van massariaziekte kunnen worden gemaild aan [Harold Schoenmakers](mailto:Harold.Schoenmakers@boomtechnisch-advies.nl), anders@boomtechnisch-advies.nl

---